

Szerkesztőség és kiadó hivatal

Plac: SIMONFFY-ház a város-  
házával szemben

HIRDETME NYEK.

Előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok  
valamint a lap szellemi részét illető  
minden közlemények ide intézendők

Bérmontellen levelek csak ismert kezektől  
fogadtatnak el.

# DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVÜ PÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

XI. évfolyam. 1884.

Debreczen. Kedd, április 29.

Előfizetési ár:

Helyben házhoz hordva vagy vidékre postán  
küldve:

Egész évre	10 ft — k
Félévre	5 ft —
Negyedévre	2 ft 50
Egy óra	1 ft —

Hirdetési díj:

Öt-hasábsopetisors egyseri beiktatásáért 5 kr  
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr  
Nyiltér 4 hasábsopetisorsért 20 kr.

84. szám.

## Kijózanodásunk.

(T.) Egy testnek, legyen az nép test  
vagy egyes ember teste, egészségi álla-  
pota a vér hőmérséke és az érverés után  
ítélendő meg. Ha a hőmérsék nagy, az  
érverés sebes, akkor a test lázban van.  
A láz következménye pedig első sorban  
a nyugtalanság. Beteg testnél alig is le-  
het nyugodtságot konstatálni, mert a nyu-  
godtság az egészség jelének tekintendő.  
Miután pedig ez a kérdés a politikára  
nézve még eldöntetlen, mert a sajtó egy-  
része a lakosság nyugodtságát a politi-  
kában résztvevőeknek szokta keresz-  
telni, tehát szabad legyen elmondanom  
nehány szót:

Az én felfogásom két féle részvét-  
lenséget különböztet meg: Az egyik  
részvétlenség, részvétlenség a másik ügye-  
iránt; a másik részvétlenség, részvétlen-  
ség a magunk ügye iránt. Az első min-  
dennapi és közönséges, míg a másik, ép-  
elméjű embernél lehetetlenség. Az az em-  
ber, ki saját maga iránt és saját ügyei  
iránt közömbös — elmebeteg, az az let-  
hargiában szenved. Egészséges ember-  
nél a lethargia lehetetlen. Ha tehát egy  
nemzetre azt mondjuk ki: ez lethargiá-  
ban szenved? azzal annyit mondanak:  
elmebeteg. Ilyesmit pedig egy nemzetről  
se lehet elmondani.

Van azonban a részvétlenségnek  
egy másik árnyalata is, melyet „fásult-  
ság“ elnevezés alatt ismerünk s mely ál-  
lapot a lelki, a kedélybetegségnek kör-  
nyete, s különösen oly népeknél vagy  
egyeseknél fordul elő, hol a csapások  
egymásutánja megszedítte a lelki erőt. De  
valamint a lethargia vagy a fásultság is  
abban nyilvánkodik, hogy az illető semmi-  
vel és semmijével nem gondol, hanem  
tétlenül várja a mi következik. De hogy  
a mai világban melyik nemzetnél lehetne  
a fásultsági symptomát felfedezni, nem  
mondhatom meg. Talán az északameri-  
kai rézbőrűeknél, vagy talán a dél és

kelet vad népeinél; de hogy Európában  
is található volna ilyen nemzet, arról  
nem bírok tudomással, mert még a törö-  
köt se mondhatom annak. Ma már a törö-  
k is mozog s a polgáriasság melegé-  
től a nemzeti testnek nagy része át van  
hatva, éledni, fejlődni kezd. Hát hogy  
melyik nemzetre mondhatjuk itt ki a fá-  
sultságot, valóban nem tudom elképzelni;  
annál inkább védeni kell pedig ezen  
megbélyegző elnevezés ellen, nemzetemet.  
Nagyobb életerőt és haladási képességet  
egy nemzet se bír felmutatni. A legutóbbi  
17 év alatt oly roppant haladást tettünk,  
a milyent csak egy testben lélekben  
erős, tette képes és saját ügye mellett  
buzgón harcoló nemzet képes tenni. In-  
tézeteink, egyleteink, társulatunk; gomba-  
számra szaporodnak, a mi a mozgásnak,  
benső és egészséges működésnek úgy  
az életkedvnek és gyarapodásnak, csah-  
hatatlan tanujele. Országos kiállítások,  
összejövetelek és tanácskozások; vidéki  
társulások, telepítések, szabályozások,  
épitkezések stb., mind az életerős műkö-  
désnek és az életkedvnek tanujele. Hogy  
lehessen tehát egy ilyen nemzetre azt a  
bélyegző czímet sütni, hogy fásult; hogy  
lethargiában szenved?

Hát mindennek megvan a maga oka.  
A pártok a politikai vezérek nincsennek  
a nemzet magatartásával megelégedve,  
amiért hogy az ő politikai ágasko-  
dását abban hagyta. Amennyiben a kö-  
rülmények odaalakultak, hogy a nemzet  
kedélyét többé nem zaklatják, izgatott-  
ságban nem tartják, az egykori elkese-  
redést pedig beszüntették, azaz mert a  
nemzet magatartása nyugodt, tehát egész-  
séges és a párt vezérek érdekeit a maga  
érdekétől elkülöníteni kezdi, tehát a  
pártvezérek nincsennek vele megelégedve  
és fásultnak, részvétlennek nevezik.

De hát a pártvezéreknek nincs igazu-  
k. A nemzet nem fásult, nem részvét-  
len sőt talán oly életerőt mint amilyent

jelenleg kifejt, nem fejtett még ki soha:  
hanem igenis kezdi a helyzetet felis-  
merni és kezdi belátni, hogy alkotmá-  
nyos életünk alatt a körülmények óri-  
ásilag változtak, hogy a kormány és nem  
kormány egyenlően magyar hazafiakból  
áll, s hogy a pártoskodás csak is felfo-  
gás dolga, sőt legtöbb esetben egyéni  
érdekekből indult ki. Miután pedig a  
nemzeti érdek nem mindig azonosítható  
az egyéni érdekekkel, tehát a nemzet kezd  
saját érdeke után látni, s tul tenni ma-  
gát azon az állapoton, hogy egyéni ér-  
dekeknek válják szolgádjává. Amit tehát  
a pártlapok fásultság és lethargiának ne-  
veznek, az éppen ellenkező, nem más:  
mint a nemzeti bölcsesség és kijózanó-  
dásnak csahatatlan tanujele.

## Országgyűlés.

Budapest április 28.

A képviselőház mai ülésében elintézte  
az ipartörvényjavaslat hátralévő  
szakaszait, melyek felett a vita ma is jó két  
óra hosszáig tartott. Különös érdeket keltett  
a discussio, mely a felett folyt, hogy isten-  
tisztélet alkalmával zajos tivornyákat  
megátolni kell, mi iránt Fenyvessy és Ap-  
ponyi módosítványokat adtak be a javaslat-  
hoz; Herman Ottó a papokat tette felelőssé  
azért, ha ilyen tivornyák történnek, miért  
nem vezérlik jóra a népet. Ez nagy ingerül-  
ségbe hozta Göndöcsöt, ki azt vágta vissza  
Hermannnak, hogy bizony nem ártana, ha ő  
is gyakrabban hallgatná a papok hit- és er-  
kösi oktatásait — a mi természetesen nagy  
dühöt keltett. Herman különben Feny-  
vessy is igen ügyesen kifigurázta. Szé-  
chenyi miniszter a módosítványt felesle-  
gesnek mondá, hivatkozva arra, hogy az  
1868-iki törvényben van már ily esetekre  
providálva. Tisz a Kulmán igen élénk  
és zajos helyeslések között azzal vette el  
élet a vitának, hogy kijelentette, miszerint  
utasítani fogja a hatóságokat a törvény szó-  
ban levő rendelkezéseinek szigorú megtartá-  
sára. — Ennek következtében Apponyi  
visszavonta módosítását, mint felesleget.  
Befejeztetvén az ipartörvényjavaslat tár-

gyalása, a kathedrálról lelépő előadó, Bethlen  
Ödön gróf megjelentetett.

Most következett az igazságügyi bizott-  
ság jelentése az országos fegyvertéz e-  
tek szaporításáról szóló törvényjavaslat  
iránt, melyet Matuska előadó előadó in-  
dikolt beszéddel terjesztett elő. Utána Irá-  
nyi Dániel bocsátkozott hosszabb fejtege-  
tésekbe az ország börtönügyi viszonyai fe-  
lett, mikre Pauler miniszter tüzetesen  
felelt.

Még Körösy Sándor foglalkozott Irányi  
beszédének czáfolatával; különben mindkét  
szónok elfogadta a javaslatot. Többen lévén  
szólásra fölírva, a vita folytatása holnapra  
halasztatott s az ülés véget ért.

## A trónörökospár utazása.

Rezső trónörökös és Stefánia trónörökösné  
tegnap — mint már jeleztük Belgrádba ér-  
kezett.

A város rendhivüli fényvel fel volt dí-  
szítve, a kikötő hasonlóan zászlókkal és czi-  
merekkel felékesítve.

Miön a hajót, mely a trónörökös-párt  
hozta, észrevették, megkezdtek az üdvözlé-  
seket és 72 ágyulövés dördült el.

A gőzös a trónörökös-párral 8 óra 30  
perczkor érkezett meg, Erre Milán király  
és Natália királyné, továbbá a trónörö-  
kös-pár mellé szolgálattétel végett beosztott  
Leschjanin tábornok, Topalovic  
ezredes és Lazarevic őrnagy a hajó  
fedélzetére mentek és ott a fenséges vendé-  
geket üdvözölték.

A fogadási csarnok előtt felállított disz-  
szád, melynek balszárnyán Nikolics  
tábornok a hadsereg parancsnoka és a hely-  
őrség parancsnoka foglaltak állást, tisztelgett  
fegyverrel, mire a zenekar rendezte a nép-  
himnuszt, a hajó elhagyása alkalmával ő  
fenségeiket a jelen volt állami méltóságok  
üdvözölték.

Rezső trónörökös tábornoki egyenru-  
hát, Milán király pedig osztrák-magyar ez-  
redesi egyenruhát viselt. Milán király be-  
mutatta a minisztereket, a hadsereg parancs-  
nokait, a várparancsnokot, a városi főnököt  
és a polgármestert, mire Rezső trónörökös  
ellépett a diszszád előtt. Ezután a trón-  
örökös párt a magyar és az osztrák telep-  
küldöttsége üdvözölte. Az üdvözlő beszédet  
Vysocki konzul tartotta, melyre Re-  
zső trónörökös válaszólván, kifejezést adott

## A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

### Hogy lettem én filozofitává?

Emlékezés régi időkre.

JÓKAI MÓR-tól.

(Fololvasta a szerző az orsz. kisdödvő-egyesületnek április  
27-iki matinéjában.)

Mi türes tagadás? én bizony gyermek-  
koromban antiszemita voltam: mint minden  
fejtelen ember.

A szolgálóink telemesmondázták a fe-  
jemet azzal, hogy a zsidók a páskaünnepük-  
höz keresztény gyermekek vért használnak,  
s a mi házuk és az iskola között esett ép-  
pen a „Baranyay-kuria“, melyen zsidóknak  
szabad volt lakni. A sakter is ott lakott.  
Mindennap láttam, mikor az elvágott nyaku  
ludakat kihozták a kapuján a zsidóasszonyok  
a képzoletem kiegészítette a többi. Szörnyű  
dolgok történnek odabenn! nem is mertem  
én magamban elmenni azok előtt a boltajtók  
előtt, a hol azok a hosszuszakállu mogorva  
emberek ülnek, kaftánujjba dugott kézzel,  
papucsba dugott lábbal, egy szolgálónak kel-  
lett elkísérni az iskola udvaráig, vagy leg-  
alább az Eszter nénémnek a mi házuk aj-  
tajába kiállani s utánam nézni; de ha a sakter  
ajtaja előtt hátratekintettem s azt lát-  
tam, hogy nem néznek utánam a házuk aj-  
tajából, bizony vissza is szaladtam én a fele-  
utjáról az iskolának.

Aztán a mit az iskolában tanultam egy  
nagy vastag könyvből, a minek Hübner volt  
a neve, az sem igen volt arravaló, hogy a  
zsidók iránt való előszeretettel serkentesse  
bennem. Hogy engedik ezeket az embereket  
szabadon járni, a kik az én üdvözítőmet oly  
kegyetlenül megölték?

A ki a nézetemet legtükeletesebben  
osztotta, az volt a Cziczke kutyánk. Hej,  
hogyan iramodott neki, ha egyszer-egyszer va-

lami olyan szakállas, bugyogós alak bejött  
az udvarunkra. Ott már én is vitéz voltam,  
ugyan uszítottam utána a Cziczket: „aló,  
putz, csipd meg!“ s nagyot nevettem rajt,  
mikor csattogott a papucs a kifelé iramo-  
dott, a mig az utcaajtóig elért.

Mikor aztán nagyobbra megnöttem, ak-  
kor elküldtek Pozsonyba, német szóra. Ott  
azután megtanultam azt, hogy van a város  
végén egy elátkozott hely, mit Schlossberg-  
nek hívnak, azt csupa zsidók lakják, annál-  
fogva az a csoportosított lézke és tanyája  
minden isten ellen való bűnnek,  
ugy hogy ha egy diákról megtudják, hogy a  
Schlossbergen volt, azt rögtön kicsapják az  
iskolából.

Ebben a hitben megerősödvé, ismét vizs-  
szakerültem Komáromba, a hol még akkor  
híres gimnázium volt három bölcsészeti és  
költészeti osztályal.

Zsidó diákkal még mind addig az ideig  
nem találkoztam se liceumban, se gimná-  
ziumban, de csak egy szállal sem. —  
Minek is tanult volna a zsidó diákol? Hi-  
vatalt nem viselhetett, ügyvédé, mérnöké  
nem lehetett. Mirevaló volna neki a diák  
nyelv? Csak azért, hogy Horatiust megértse:  
„nunc est bibendum, nunc pede libero pul-  
sanda tellus?“ Hát szabad a zsidónak jó  
kedvének lenni? bort inni és táncolni? Az  
volna a furcsa

Csupán egy tudományos pálya volt a  
zsidók számára nyitva, az orvosi, vagy mint  
akkor hitták, a doktori pálya. (Még akkor  
csak az orvosoknak volt szabad hólyaghuzót  
és köpölyt alkalmazni, a prókatoroknak nem  
azért hitták csak az előbbieket doktoroknak;  
— az utóbbiak fiskálisok voltak.)

Egyszer aztán, mikor éppen a poétai  
klasszist frekventáltuk, megtörtént az a csuda,  
hogy egy zsidó diák iratkozott be a klasz-  
szisunkba.

Koricsánernek hitták.  
Nem volt már fiatal legény, a negyve-

met meghaladta. Eddig az ideig a kalligrafia  
mestere volt, szépirást tanított, gratuláló  
iratokat másolt aczélmetszéssel vetekedő mó-  
don. Biz ez sovány kenyer volt. Hajlott kor-  
rára támadt az az ambíciója, hogy orvosná  
legyen, a végett előbb a humaniorákat kellett  
elvégeznie.

A grammatikát, szintaxist megtanulta  
otthon, iskolába járás nélkül, a mi óriási  
szorgalmába kerülhetett, mert nem volt va-  
lami gyors eszü.

Nekünk tizenegy-tizenöt esztendősi si-  
hedeknek nagyon sok tréfát okozott ez a  
negyvenesztendősi iskolatárs, az ő tagbasza-  
kadat alakjával, borotvált képével, mausoló  
kijétsével, akaratlan komikumával.

Egy nap elmaradt a lezékéről, s midőn  
másnap e miatt a tanárunk megdorgálta,  
azt mondá mentségül a jó Koricsánern:  
— Bocsánat, professor ur, bizony  
nem jöhöttem; mert a feleségem éppen teg-  
nap ajándékozott meg egy kis fiúcskával.

Képzeltetni azt a jukandus hangulatot,  
a mi erre a szokatlan mentségre felrivajlott  
az egész klassziszban. Csak a tanárunk nem  
nevetett rajta; ő mindent komolyan vett és  
szerencsét kívánva a tanítványának az új  
szülötthöz, haza bocsátá őt erre a napra,  
hogy ápolja a feleségét.

A jó Koricsánern maga is igen komolyan  
vette azt. Mint mindent az életben. A kal-  
ligrafiával nem fér össze a tréfa.

Egyszer összedisputáltunk iskola-óra  
előtt, az öreg Koricsánern meg én.  
Az volt a vitás kérdés, hogy vajjon a  
magyar mértékes versben a „h“ betű más-  
salhangzó-e, vagy nem?

En azt állítottam, hogy igen, ő meg  
azt, hogy nem. Én utóljára azt vágтам neki  
oda, hogy „mit tudsz te ehhez? te zsidó  
vagy!“ — Erre ő nekem azzal döfött vissza,  
hogy „te pedig csak gyerek vagy!“

Borzasztó megbántás! Egy 14 éves fér-  
finak azt mondani, hogy ő gyerek! Mai

napság ezért párbajra hínik a sértőt. Akko-  
riban rövidebben bántak el vele. Ő 41 éves  
volt, én 14. De én magyar voltam, ő pedig  
csak zsidó! Ok és jogozim arra, hogy meg-  
fogjam a gallérját, s jó sort verjek a hátára  
ököllel.

Mikor ekként magyarázám a „h“ betű  
mássalhangzóóságát a zsidó iskolatárs hátán,  
éppen akkor nyit be a tanárunk az iskolate-  
rembe.

Szigoru és igazságszerető derék ember  
volt; engem (pedig sógora voltam) e kihá-  
gásért megbüntetett: ott marasztott az isko-  
lában, csak este volt szabad hazamennem.  
A mi nagy szégyen volt.

Otthon pedig az anyám fogott elő.

Boldogult jó szülőm áldott jószág volt;  
de a mellett szigoru, katonás természet.  
Kérdé, hol maradtam. Megmondtam nagy  
méltatlankodva, hogy milyen igazságtalanság  
történt velem: én tudom jól, hogy a „h“  
betű konzonans; idézhetem Vörösmartyt.  
„Cserhalom“ ez daktilus, ha „h“ konzonans  
nem volna, akkor ez tribrachisz volna: va-  
laki ellent mondott, ezért megöltöketm egy-  
szer-kétszer: ezért ott marasztott a pro-  
fessor.

— De hát ezért minek kellett valakit  
megütni? kérdé anyám.

— Hiszen csak egy zsidó volt!

— Mit? Kiálta fel az anyám; te azt  
mondod, hogy csak egy zsidó volt. Hát te  
előtted a zsidó nem olyan ember mint más?  
Te lenéged már a vallása miatt? Te elfelej-  
ted, hogy a „mi“ vallásunkat még ötven év  
előtt éppen így üldözték ebben a városban,  
a hogy te üldözöd most a zsidót. Te ezt  
nem tanultad se én tőlem, se boldogult édes  
apától: — Most rögtön credj, és keresd fel  
azt a zsidó diákol, a kit megütögtél, kérj  
tőle bocsánatot, és hozd tőle nekem irásban,  
hogy teneked megbocsátott.

El voltam szörnyedve a drákóikemény-  
ségü itélet fölött.

közönetének azonszíves fogadtatásért, melyben részestették.

A magas vendégek erre a városba vonultak. A Száva partjától a Tsarski-uton és Mihály herceg uton egészen a Terézia-utig gyalog katonák sűrű sorfalat képeztek; a Terézia-utól a várklag mellé két oldalon lovasság és tüzérsg volt felállítva.

A menet élén a testőr lovasezred első félézreda haladt; ezt követé az első kocsiban Stefánia trónörökösasszony balján Milán királylaj, a második kocsiban Rezső trónörökös jobbán Natália királynéval; utána a testőrök második félézreda. A többi kocsiban Khevenhüller gróf osztrák-magyar követ, Pintér alezredes, Schiszl követségi tanácsos, azután a trónörökös, a trónörökösasszony és szerb királyi pár kísérete, a miniszterek és a főrangú tisztviselők. A trónörökös a szerb fehér sarsend nagykeresztjével, a király a szent István-rend nagykeresztjével volt díszítve. Garasánin a szerb kormányelnök, egyenruhát viselt, mellén a vaskorona rend nagykeresztjével. A menet lassu lépésben haladt a sűrű néptömeg által ellepett utcákon, mialatt a katonák fegyverrel tiszteltek.

Az első diadalnapu díszítve a trónörökös-pár mellészojraival és „Isten hozott”-szóval fölírassal, a székesegyház közelében volt felállítva; egy másik diadalnapu a nemzeti bank épülete mellett és a harmadik osztrák, magyar és szerb lobogókkal, tetején a birodalmi koronával, a Mihály herceg ut torkolatánál díszelgett.

A roppant néptömeg folytonos lelkes tüntetésekben részesítette a magas vendégeket; a várklagba érkezésökig folyvást fel-felhangzottak a zajos éjlen-kifélek.

Igen érdekes epizódja volt a trónörökös-pár keleti utazásának az, midőn tegnapelőtt a kazán szorosba érkeztek. Itt olyan jelenet volt látható, a melynél érdekesebbet képzélni is alig lehet. A magyar part mentén öt csoport volt felállítva, egyik érdekesebb a másiknál.

Az első a vidéki népség csoportja volt a legkülönbözőbb viseletben, mely táncokat mutatott be, a második egy nagy halászcsoport volt 25 bárkán, halászeszközökkel, mely a halásztást maskirozta; a harmadik egy hasadékos sziklán elrendezett vadászcsoport volt medvékkel és kecskékkel, melynek tagjai folytonosan lövöldöztek, a negyedik a legszébb csoport a Veteráni barlang 1609. évi védelmezését ábrázolta s tagjai az akkori történetű viseletben voltak; az ötödik csoport egy egész cigánytábor mutatott.

Mindenkitől elvártak a csoportok a paratlan keretben elragadó hatást gyakoroltak. Ehez járultak a part mentén állók folytonos éjlen, serekska, zsvivó, hurrah kiáltásai, a mik együttesen a jelenetnek épen-séggel ünnepélyes jelleget kölcsönöztek.

## Ünnepély a depr. iparos ifjak körében.

Debreczen 1884. ápril 29.

A múlt évben B. Gyulán rendezett segéd és tanonc munka kiállításán a debreczeniek által nyert érme okmányok és jutalmak az iparos ifjúság egylete helyiségében megjelent szép számú kö-

— En megalázzám magamat az előtt a zsidó előtt?

— Megalázod madat az isten előtt, a ki a zsidót veled egyenlőnek teremtette.

— Hol keressem én azt most a városban?

— Az a te dolgod. Tudod jól, melyik utcában laknak a zsidók? Járj végig házról-házra míg rátalálsz, nyisd fel a szádát, kérdézősködjél: Komárom nem nagy erdő.

— De nekem a nélkül az írás nélkül szemem elébe ne kerülj.

Ez volt az ultimátum.

Fatális állapot.

Az ebédet már elmulasztottam, most még vacsorát sem kapok.

De nem lehetett appellálni, se az országgyűlésen interpellálni az ügyemben; meg kellett törönni magamat. Neki fanyalodtam tehát, hogy hát megyek Koricsánert keresni a város végére: ott lakott.

Hát a mint az utcaajtót nyitom, valaki ugyanazt kívülről tolja befelé. S a mint az ajtó kitáru, ott áll előttem az én kis Koricsánérem.

A két vállát behuzva, a fejét szomoruan félre hajtva, azt kérde tőlem, a küszöbön megállva, szelid, reszkető szóval:

— Irasceres mihi? (Haragszol rám?)

Hogy én haragszom-e rá?

S azzal alázatosan levéve kalapját, azt mondja:

— Azért jöttem hozzád, hogy bocsánatot kérjek tőled.

Ó, a megvert ember, jön bocsánatot kérni az inszultálóhoz. Pedig őt nem kényszeríti erre odahaza senki. Neki nincsen erős ítéllet osztó édesanyja, a ki hozzá küldje hatalmas parancsolattal! S ő közrem fel engem!

Nekem a köny kicsordult a szememből: nyakába borultam, megöleltem.

— Nem te kérsz én tőlem bocsánatot, hanem én te tőled s már most jöjj be az anyámhoz, s mondjuk el neki, hogy kibékültünk, megbecsüljük egymást.

zönség érdeklődése mellett vasárnap délután osztattak szét, mely alkalommal az egylet elnöke Serli Ede a következő beszédet intézte a megjelent érdeklőt és érdeklőtő ifjúsághoz:

Tisztelt közönség.

A múlt évben, midőn B. Gyulán az iparos ifjúsági egyletek által vándorgyűlés tartatott, ezzel kapcsolatban egy segéd és tanonc munka kiállítás is rendezett, ennélfogva egyletünk felhívta a helybeli ifjakat, hogy a kiállításon minél több részt vegyenek; hogy a kínáló alkalmat megragadva, az előre törő, az igyekező fiatal munkás a versenytérre bátran kilépve, ügyességével, munkaképességével magának elismerést, érdemet és jutalmat szerezhessen.

Hogy ez lehetővé tétessék, egyletünk a kiállításra küldött tárgyak szállítási költségét is magára vállalta.

Felhívásunkra részint az egylet kebelebe, részint az egylet körén kívül, összesen 29 egyén jelentkezett, ezek a kiállításban tényleg részt vettek. Ezek közül 21 egyén lett kiintéve, és azt hiszem nem tévedek, ha azt mondom: hogy a debreczeni kiállítás aratták a legnagyobb sikert; ugyanis ezen 21 egyén közül 1 nyert 3 drb aranyat, 1 egyén 2 drb aranyat, 1 egyén 1 drb aranyat, 1 egyén 2 forintot, 1 egyén aranyérmét, 8 egyén ezüstérmét, 8 egyén bronzérmét.

Midőn ez ünnepélyes alkalommal a megküldött érmeket okmányokat és jutalmakat önkönek kiintéteknek, mint a munka és szorgalom kiérdemelt jutalmát örömmel kifejezése mellett átadom, örömmel ragadom meg az alkalmat, hogy önöket további munkásságra serkentsem, hogy mesterségük mellett is igyekezzenek szellemileg előre haladni, magukat képezék műveljék.

E siker, melyet önök elértek ösztönözte önöket arra, hogy még nagyobb erőlyel buzgósággal törekedjenek arra, hogy szakmájukba minél inkább tökéletesedjenek és az által versenyképes a korral haladó képzett iparosokká váljanak.

Kívánom, hogy önök a nyert kiintétesben találják fel fíradozásaiik legszébb jutalmát; kívánom emyedetlen, kitaró buzgó fíradozásaiik után egykor az iparos osztálynak díszere, hazánknak pedig értelmes és hasznos polgáraivá váljanak. Azok pedig, kik ez uttal kiintétesben nem részesültek jövő alkalommal megkettőztetett szorgalommal igyekezzenek hogy hasonló sikert vívhasssanak ki.

Mindnyáján pedig kik itten vannak, legyenek áthatva annak tudatától, hogy a munka, a szorgalom mindég megtermi a maga jó gyümölcsét, hogy a szorgalom és becsületes munka az, ami legfőképpen emeli az embernek egyéni érdekét és becsét; hogy a munka és szorgalom képezi az iparosnak legnagyobb kincsét, legnagyobb tőkét, annál fogva igyekezzenek, hogy azok gondosan ápolassanak, fejlesszenek s akkor ha önök céljukat elérik, ha önállóságra jutnak, ezen kiváló erények és tulajdonságok elsajjítása és gyakorlása mellett otthonukban, családi tűzhelyükönél bizonyára az óhajtott, az elérni szándékolt jólét és megelégedés fog honolni.

Elnök ezután felhívta a jelenlévők figyelmét a jövő évben Budapestben megrendezésre kiállításra, melynek egy külön osztályában a segédék és tanoncok által kiállított tárgyak fognak elhelyeztetni.

Kiemelte önök különösen azon kiváló és fontos előnyöket, melyek a tehetséget és

— Hiszen azért jöttem éppen hozzátok.

— Azzal bejött velem az anyámhoz, s így szólt:

— Eljöttem bocsánatot kérni a nagyasznonytól, hogy így megbántottam. En vagyok a hibás, elismerem. Mert a miről disputáltunk, abban neki van igazsa, a Móricznak. A h betű csakugyan konzonsans: csak poeetika licenziából lesz néha belőle hehentés. Ezt megmagyarázta a professzor ur nekem. Móricznak, hogy engem megüssön. De az nekem fájt, mert neki van igazsága és van jó ökle. Majd azzal az öklével megfogja ő védelmezni a zsidót, mikor a zsidónak lesz igazsága.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

szakmájukban hivatottságot tanúsító kiállított részére kilátásba helyeztettnék.

Nevezetesen az ide vonatkozó rendelkezések szerint az érme okmányok és arany jutalmakon kívül, még az olyan egyének, kiket a bíráló bizottság tehetségük és képességüknek fogva arra érdemesnek tart, — a bíráló bizottság által, a középipar rajztanodában, felsőbb iparrajz vagy ipar művészeti iskolában, avagy bel- és külföldi gyárakban leendő kiképzetés céljából, a kormány figyelmébe fognak ajánlatni.

Ezeknek előadása után elnök meleg szavakkal buzítja a megjelenteket, hogy a kínáló alkalmat megragadva a jövő évben tartandó kiállításra résztvevni sziveskedjenek.

## Felhívás.

Az anyagilag szorult helyzetben levő iparosok és kisbirtokosok segélyezésére, a nagyváradi k. törvénytörvény 1878. decz. 30-án 19,074. sz. alatt bejegyzett „Bihar-mező-keresztési segély-egylet szövetkezet” cég alatt M. Keresztesen 4879. jan. 1-én hat évi tartamra kisegítő-egylet alakult. Ez idő alatt az egylet tagjai meggyőződtek, hogy minden anyagi áldozat nélkül, sőt hasznunkkal, egyletüket nem csak fenntartani, hanem a mutatókhoz szükséges képet, szélesebb körben tejeszteni kötelezték.

Ez okból a készletben leendő 24 ezer frt alapfőke hogy megnagyobbítsák és a mindinkább jelentkező segély kívánatoknak elég tétessék, folyó 1884. febr. 20-án tartott V. nagy gyűlésben határozatilag kimondta az egylet fenmaradását, egyszersmind elrendelte, hogy részvényei számát még 500-zal szaporítja.

Az aláírók aláírt részvényeikbe az eddigi részvényesek által tényleg egy-egy részvényre befizetett 40 fítot 1885. jan. 1-én fizetik, azon kötelezettséggel, hogy az 1885. febr. havában tartandó nagy gyűlés alkalmával zárszámadásban kitüntetett részvény értékét 40 fíton felül, a régi részvényesekkel tartalektőkél, részvényenkint szinte befizetik, mely összeg azonban a 2 fítot meghaladni nem fogja.

Felhívunk tehát minden emberbarátot, ki embertársa szükségére iránt érdeklődik, részvényeink aláírására és részvények átvétele által a magasztos cél elérését elősegíteni.

Mi a szorultakon 8% mellett segítőnk és több mint öt évi tapasztalásból meggyőződünk, hogy a jöttét mellett kielégítő hasznunk van. — Kezelésünk biztosítására nézve pedig legyen elég annyit felemlitenünk, hogy ez ideig oly kedvező volt helyzetünk, hogy senkit sem kellett beperesítenünk, annál kevésbbé csak egy krajczárt is leirunk, mi mindenesetre az éber és rendes igazgatásról bizonyít.

Az aláírók aláírásukat máj. 3-án közvetlen a Prépost ó nagysága házában Horner Jakabnál tehetik, vagy Debreczenben Reke Gusztávnál tehetik. Azon megjegyzéssel, hogy az aláírás Junius 30-ig tart. A kik azonban ugyanezen ideig részvényeiket befizetik, régi részvényeseknek tekintetvén, egy részvénybe csak is 38 frt. 80 krt. fizetnek, mely ideiglenesen részvény könyvecskével nyugtáztatik.

Az új ajárók az elkészült alapszabályok megbíralásában, egy értésükre adandó

Egy fiatal zsidó, Gallia Fülöp (később könyvtáros lett) igen sokoldalú műveltséggel bíró diplomás férfi, kinek a mellett gyönyörű tenor hangja volt és jó iskolája, az én kértémre fölajánlotta a közreműködését, hogy el fogja énekelni Belizár operából a Tema Bizantió, stermatitice! magándalát. A szövegét én fordítottam le neki magyarra.

Az előadás előtti napokon hire száryalt, hogy valami demonstráció készül a publikum részéről a zsidó vendégzsereplő ellen.

Nem riasztott bennünket vissza.

A színház megtelt közönséggel: a bevétel megalapítja az iskolai könyvtárt.

Mikor a Gallia énekeire került a sor, mindenki feszült figyelemmel várta, hogy mi fog hát történni.

Az én zsidó énekesem kilépett bátran a színpadra a zenekar elé, s alig hogy elkezdte:

— Reszkess Bizancium! a midőn felkiált a nézősereg közül egy ökorhajsári hang:

— Nincs itt lübor! Mit keres itt a zsidó?

Hanem azt az egy szál felkiáltót a milyen hirtelen kiröpitette a nézőtérrel a tisztelt publikum maga, az egy olyan rövid pillanatot műve volt, hogy még csak félbe sem szakította az áriát. Mikor az utolsó vers elhangzott: „Es minden könnyei a nemes hősnék Vértengergel lesznek megboszulva!” oly általános taps és éjlenriadal támadt az egész közönségből, hogy alig akart vége szakadni.

.....

.....

.....

.....

.....

napon tartandó nagy gyűlésen szinte részt vesznek.

Kelt M. Keresztesen, márcz. 10. 1884. Az igazgatósgág.

## A tisztántuli egyházkerület közgyűlése.

— Harmadik nap. —

Debreczen 1884. ápril 29.

Az ülés kezdete.

A jegyzőkönyv hitelesítése után Kiss Áron esperes indítványt tesz, hogy a Zwingli ünnepélynek az egyházkerület által megtartása jegyzőkönyvbe iktatassék, ugy ez, mint azon indítvány is, hogy Csiky Lajos hittanárnak, a Zwingli ünnepélyen elmondott beszéde az egyházkerület költségén kinyomatassék, határozatilag elfogadtattott.

A tegnapi félbeszakadt választás

Ma töltött be György Endrénék konventi rendes taggá választása tolytan megüresedett pótképviselői hely, melyre Thaly Kálmán ellenében csekély szavazatbőbséggel Tabajdy Károly főispán választott el.

Mit tegyünk a nazarénusokkal?

A nagyszalontai egyházmege azon indítványt terjesztette a közgyűlés elé, hogy vajjon a belügyminiszter által a múlt év folyamán a pestmegyei alispánhoz a nazarénusok és más törvényesen be nem vett vallásfelekezetre nézve kiadott rendelet az egész országra szóló-e vagy nem, s ha igen, ugy az ismételtessék.

Ez ügy, mely oly közelről érdeklő egyáltalában a magyar prot. egyházat, mint közlebből egyházkerületünk, melynek kebeleiben kivált Váásrhely, Makó, Szalonta környékén nagy hódításokat ért el, oly hosszú és élénk vitát eredményezett, minő a jelen gyűlés eddigi folyama alatt nem fordult elő. Mindenesetre lényes természetű tárgy volt ez. A lelkiismereti szabadság tiszteletben tartása egyfelől, s az egyházak nyugodalmasót az állam érdeke is másfelől forgott szóban.

Érezte minden szónok ezt, s egyiket az első, másikat az utóbbi indok vezérelte inkább beszédében. Sokan szólottak a nagyfontosságú ügyhöz. K. Tóth Kálmán a mint prot. ember tiszteletben kívánja tartani a lelkiismereti szabadságot, azonban itt nem hitfelekezetről, de a szociális, államellenes igazgatásról van szó, kik a társadalmi rend felőrgatására törekednek s épen azért nem is tömörülhetnek szervezett hitfelekezetté. Mindamelllett szerinte ez az ügy; noli me tangere. Mert különben félt, hogy az üldözés még népszerűbbé teszi. Tudja, hogy a kérdéses belügyminiszteri rendelet az engedélylyel nem bíró colporteurok ellen irányul, kik azonban könnyen tudnak magukon segíteni az angol biblia áruló társulat segélyével. Azért indítványozza, miután e fekélyt már kiirtani nem lehet, de mégis orvosolni kell, hogy keressék fel az angol biblia társulat az iránt, hogy ilyen e mételeyt leginkább terjesztő ügynököket ne alkalmazzon.

Szél Kálmán a kifejté a nagy salontai egyházmege indítványának kettős célját, mely egyfelől a nazarénus eszközök megismertetése, másfelől annak, mint társadalmi bajnak feltüntetése irányul és épen erre kívánja felhívni a politikai hatóság figyelmét. Nem pártolja Tóth Kálmán indítványát, mely semmi esetre sem vezetne célhoz. Ó a belügy miniszter figyelmét kéri a nazarénusokra felhívni, mely a nemzeti nyelvre nézve is veszélyes, mit konkrét példával is igazol.

Illyés Bálint a szerint martyrokat nevelés a nazarénusok ügyének győzedelmét mozdítaná elő. Honpolgári kötelesség parancsolja, hogy ez államellenes igaztók ellen a belügyminiszter segélyével is szigorúan fellépjünk. Csatlakozik Szél Kálmánhoz.

György Endre nem tartja sikerre vezetőnek a belügyminiszter figyelmének ez ügyre felhívását. Ezt odiosznak, feleslegesnek és célhoz nem vezetőnek jelenti ki. Pártolja Tóth Kálmán indítványát azon kibővítéssel, hogy a kerület a konvent utján forduljon az angol biblia társulathoz.

Lu kács Ödön fölemli, hogy ez ügy máskor is tárgyalva volt már s akkor sem tartatott az állam elé viendőnek. Elérkezettnek látja az időt, hogy orvoslásáról gondoskodjunk; milyen p. o. a diakonus intézmény felállítására; azonban — szerinte — felülről jövő beavatkozással nem lehet utját vágni. Csatlakozik Tóth Kálmánhoz.

Tabajdy Károly polemizál György Endrével s egyenesen csavargóknak nevezi a nazarénus apostoloskodókat, kik ellen a belügyminiszter van hivatva fellépni és épen azért rendőri intézkedést kér.

Tatár János a nazarénusokat acsaládi békenek megháborításával és hazaárulás bűnevel is vádolja. Csatlakozik Szél Kálmán és Tabajdihoz.

Thaly Kálmán párhuzamot von a nazarénizmus és baptizmus között és e kétöt megkülönbözteti egymástól. Különösen az anyakönyvek vezetését illetőleg emel kifogást a nazarénusok ellen és összefoglalja Tóth Kálmán és Szél Kálmán indítványát, mely indítványt a közgyűlés helyeslése kísért.

Nagy Dániel Tabajdyt, Szabó János Thalyt pártolja, mint szintén Révész Bá-

lint püspök is

ügy a konven

Balog

és prot. elv e

sághoz folyam

lenne a tüze

olja. A bap

szokták zavar

nus baptisták

külföld előtt

feltűnni. Szer

mányozni kell

határozatot a

mus ellen né

Végül N

Szél Kálmán

szólalása utá

mán indítvány

renczének az

vent elé terje

Örv

Joó Istv

hogy mint Lu

tudományu ta

besszes gyűjter

után a főiskol

Főtisztel

ügyminiszter

vány ügyében

óhajta, hogy

rülésével szer

a kollgiumma

tiójához képes

Ritókó Zsigmó

Geodon és De

a kincstári jog

beesülését meg

Kisujszá

holdat adomán

vács Ferencz

h. m. vásárhely

Tans

A megür

nan felállítand

a tanügyi bizo

lyázott utján

Fizessük e

A tanács

birtokokra kiv

kek ügyében l

dunamelléki eg

ároztára ellene

i. a kivettett il

terhéré essék,

nak leiratása,

valamint az is

ványi hármas

osztassék, de

Középi

nács elnöke

tása Balog

szonok miatt

nács-szabályzat

bizottságban.

Déután a

bíróság a fegy

zinte részt  
10. 1884.  
gtsóság.  
terület  
ápril 29.  
után Kiss  
a Zwingli  
al megvár  
ez, mint  
ajos hitta  
ondott be-  
kinyomat-  
lasztás  
ének kon-  
ytán meg-  
re Thaly  
attóbbis-  
tatott el.  
okkal?  
azon in-  
el, hogy  
lt év fo-  
nazarén-  
vállás-  
elet az  
ha igen,  
leki egy  
mint kö-  
nek kebe-  
onta kör-  
yosszu  
a jelen  
rdult elő  
gy volt  
zletben  
nyugalma  
forgott  
gyek az  
relte in-  
nagyfon-  
án mint  
tartani a  
itt nem  
bes izga-  
nd felor-  
nem is  
té. Mind-  
me tan-  
üldözés  
y a kér-  
ngedély-  
nyul, kik  
segíteni  
élyével.  
lyt már  
bi kell,  
ársulat  
ább ter-  
gy sza-  
kettős  
zközök  
társas-  
épen  
bátóság  
indíté-  
és cél-  
kéri a  
emzeti  
et pél-  
rokat.  
delmét  
paran-  
án a fel-  
erre ve-  
ek ez  
sleges-  
si. Pár  
fibői  
for-  
z ügy  
sem  
ezett-  
skod-  
mény  
üléről  
vágni.  
györgy  
zi a  
bel-  
épen  
accsa-  
rálás  
lmán  
on a  
ket-  
nösen  
ki ki-  
falja  
nyát,  
sért.  
Já-  
z Bá-

lint püspök is, azon megtoldással, hogy az ügy a konvent közvetítésével eszközöltessék. Balogh Ferenc méltóságos alulnák és prot. elv ellenük tartja a politikai hatósághoz folyamodni, mert az csak olajöntés lenne a tüzre. Ő egyik indítványt sem pártolja. A baptizmust és nazarénizmust össze szokták zavarni, s majd az üldözött nazarénus baptizmust nevezi magát s mi majd a külföld előtt vallás üldöző színben fogunk feltűnni. Szerinte minden traktusnak tanulmányozni kell az ügyet és a convent hozzon határozatot a védelmére, melyet az unitaris mus ellen még inkább kell folytatni. Végül Nadányi Miklós, Tóth Kálmán, Széll Kálmán és Balogh Ferenc ismételt felszólalásai után szavazás útján a Thaly Kálmán indítványa fogadtatott el, Balogh Ferencének azon egy részével, hogy az a convent elé terjesztessék.

**Örvendetes dolgok.**  
Jó Istvánné asszony levelében bejelenti, hogy mint Lugossy József örököse a nagy tudományú tanár gazdag könyvtárából egy becses gyűjteményt a hagyaték rendezése után a főiskolára fog átruházni. Főtisztelendő püspök ur felolvassa a pénzügyminiszter egy levelét az Apafy alapítvány ügyében, mely szerint a kincstár is óhajta, hogy a folyamathoz levő per kikerülésével szerencsés egyezés jöhessen létre a kollegiummal és a pénzügyminiszter intenciójához képest egy bizottság küldetik ki Ritoók Zsigmond, Saápi Sámuel, dr. Ráday Gedeon és Degenfeld József gr. urakból, kik a kincstári joggyöké igazgatójával a per megbeszélését megkezdjék. Kisújszállás közbirtokossága 800 kat holdat adományoz a népnevelés javára, Kovács Ferenc és neje pedig 5000 forintot a h. m. vásárhelyi fogymnasiumnak. **Tanszék beöltése.** A megüresedett gym. illetőleg az ujonnan felállított theologiai tanszék betöltése a tanügyi bizottság javaslatához képest pályázat útján fog betöltetni. **Fizessük-e a vagyónátruházási illetéket?**

A tanácskozáskor alatt, a Baldácsy-féle birtokokra kivett vagyonátruházási illetékek ügyében kiküldött bizottságnak, azon a dunamelléki egyházkerület idevonatkozó határozata ellenében hozott javaslata, hogy t. i. a kivett illeték az összesített alapítvány terhére essék, megbeszélés után azonban annak leiratása, megnyugvással elfogadtatott, valamint az is, hogy a jövedelem az alapítványi hármasszéknak megfelelőleg 3 részre osztassék, de csakis ideiglenesen. Középséskolai felügyelő tanács elnökének és 2 tagjának megválasztása Balogh Ferenc indítványa az ujjviszonyok miatt elhalasztatott s az egész tanács-szabályzat revidálása visszaadott a bizottságnak. Délután zárt ülésen az egyházkerületi bíróság a fegyelmi ügyeket fogja tárgyalni. x-y.

**Elszegényedésünk okai.**  
Pocsaj apr. 28.  
Örök igaz tétel, ha valamely készlethöz többet veszünk el, mint a mennyit hozzáadunk, az kevesbedik; ezen manipulatio gyakran ismételtetvén, a készlet folyton apad, míg végre okvetlenül tökéletesen el kell enyésznie. Hogy pedig ezen műtét egyszerűen minden mesterkedés nélkül, a vagy nagy kombinációk által történik, a dolgon nem változtat az eredmény egy marad. Ez oly egyszerű igazság, melyhez semmi kételem nem fér, és sajnos Magyarország majdnem minden lakosa egyenként és összeségekben igen gyakran vét ezen tétel ellen. Nem szükséges csak egy kis megvilágítása eljárásunknak és könnyű lesz belátni, hogy lehetetlen nem hanyatlannunk. Mi, kiknek összes évi jövedelmünk, összes pénzforrásunk, csupán terményünkre szorítkozik; háztartásunkban, fenyőzésekben az iparállamokkal, Francia, Angol, Németországgal versenyeznünk. Már pedig tény, hogy mi évenként egyszer aratunk, egyszer szüretelünk, egyszer nyitjuk jubainkat, és így a mi pénzforrásaink egyszer erednek meg egy évben, míg amazoknak, eltekintve mindenféle teremtményeiktől, legalább négyeszer nyílnak pénzforrásaik t. i. minden évadnak divatjai melyeket reánk oktrojálnak, és nekik minden évben szárazság, áradás, jégeső még földrengés daczára is könnyen sikerül, mert míg ők a divatot csak azért változtatják oly gyakran, hogy jövedelmüket szaporítsák; mi lépve meggyünk, divatjukat utánozzuk, mert mindent szeretünk a mi külföldi; a mi lelkünknek csak az esik jól, ha pénzünket külföldre küldhetjük. A számítás tehát egyszerű, ha mi, kiknek egyszer hoz egy évben terményünk jövedelmét, azokkal versenyeznünk, kiknek négyeszer annyi jövedelmük van, közbizonyunk ugyanazon arányban kisebbedik, a mennyiben az övék növekszik. A külföld élelmességet, és azt, hogy mi mennyire nem tudjuk megbecsülni a magunkét, legjobban feltűnteti az is, hogy nem csak ő általuk diktáltatjuk magunknak, hogy mily öltözékeket viseljünk; mily ruhákért küldjük ki pénzünk az országból, hanem

azt is kivivják, hogy hazai gyógyforrásaikat mellőzve, külföldi fürdőkben őrítjük ki erszényünket holott hazánkat oly gazdagon ajándékozta meg a természet kitünő gyógyforrásokkal, hogy e tekintetben alig szorulnánk a külföldre. Hogy messze ne keressem a példát, a hozzám legközelebb eső „sóstót“ vidékünk és megbeszélhetlen kincsét említem, melynek szerieltt jótékony hatását, itteni gyakorlatom óta számos esetben örömmel tapasztaltam. A konyári „Sóstó“ név alatt ismeretes igen dus szénasav szikéleget tartalmazó tö, egészséges kies vidéken fekszik. Kellően felszerelt fürdőépületekkel, az egészségesnek és kényelemnek megfelelő lakozásokkal, szép társalgóteremmel van ellátva s az egész helyiség nagy terjedelmű angolkerttel körülvéve. Ezen fürdő kitünő hatásosságáról meglevén győződve, annyival is inkább hasznos dolgot vélek cselekedni, midőn a közönség figyelmét e fürdő melettására hívom fel; mivel igen gyakran volt alkalmam tapasztalni, hogy oly betegek, kik bajuktól szabadulni kívántak, a fürdők sikertelenül használták, a konyári Sóstó áldásos hatásának köszönik visszanyert egészségüket. Azon bajok, melyeknél e fürdő hatásosnak bizonyult a következők: Csuszok (zülelekbani, csontokbani, izmokbani nyilalások; szakgatózások) nemkülömben közsvényes bántalmak ellen; máj és lépdeganatok, görvélyes mirigydeganatok, iült fekélyek, nyakhártály hurutos bántalmak ellen! különféle bőrkütegek ellen. Hazai fürdőről tettem említést; hazai fürdő méltánylására hívtam fel a közönség figyelmét, holott, tudom, hogy a kóros állapot, a vágy minden után a mi külföldi nálunk annyira terjedt már, hogy maguk az orvosok is töltik tanács kértvén 10 eset közül 6-szor külföldi fürdőt fognak ajánlani, jól tudván, hogy ellenkező esetben a közönség legnagyobb része kineveti vagy vállat von tanácsaik felett; (el vagyok készülve erre én is) de azt hiszem, hogy minden orvos csak kötelességét teljesíti, midőn ott hol a gyógyhatás legalább is egyenlő, a hazai gyógyfürdőknek ad előnyt, a külföld fölött.

**Napi hírek.**  
— Lovag Henneberg Károly altábornagy m. kir. honvéd lovasság felügyelője a héten városunkban időzött s a 2-dik, honvédszázad ezred 11-ik osztálya (2-ik és 3-ik) század és ezred altiszti képző iskolája felett a tavaszi szemlét megtartotta; a csapatok reggeli 7 órakor vonultak ki, a nyulas melletti gyakorló tere, daczára a folytonos esőnek a szemle, délután 2 óráig tartott. Az ujjenczok ügyes kiképzetése, és a pótlovaknak idomítása képezte a szemle vizsgálat kezdetét, azután tér-szakasz-század és osztály gyakorlat tartatott. Minden mozdulat, minden alakzat változás a legnagyobb nyugalommal és a legnagyobb szabotossággal hajtatott végre, a legsebesebb ütemben történt tejlődések s különösen a rohamok, daczára a csuszos talajnak s a gyakorló tere keresztül intó vizeknek oly s a lovaságnak bravourját képező praecizitással sikerült, hogy majdnem szemképráztatónak gondolhatná az ember, hogy egy hat hónap óta katonáskodó huszár és egy öt hónap alatt idomított lo a katonai kiképzetést ily fényes eredményt tudja felmutatni. A szemle végén egy feltételezett ellenség szemben — a lovasságtól most annyira megkövetelt gyalogtűzharc gyakorlatot; előbb a legnagyobb sebeséggel vágató huszár csapat egy pillanattal a lövő löszálva, karabélylával a kézbe, mint gyalogos raj vonalba vonult előre, s heves karabély tüzrel akarmélyik gyalogcsapatnak is dicséretre válható ösztromot vitt véghez, a tűz fegyelem a tisztvonalba való fokozatos előhaladás, a terep ügyes felhasználása, a rajvezető helyes vezetése, a csapatok figyelmel lövései, az örtüzek pontos végrehajtása, majd nem elfeledtetétek, hogy e most gyalog harczó csapat a győzelem eredményét eddig lóháton szokta megszerezni, míg jövőre a gyalogságnak is dolgot ad a babérok megszerzésére. — A szemle bevégeztével a diszmenet után Ő Nagy méltósága ugy az osztály mint az ezred altiszti képző iskola legénységének az elért eredményért a kitünő harczképességért teljes megelégedéssel nyilvánította. Azután a tisztikarhoz fordulva első sorban Gróf Csáky ezredesnek az ezred parancsnokának a kitünő vezetésért, az ezred harczképességének kitünő fejlesztésért, azután az osztály és század parancsnokoknak és az altiszti iskola parancsnokának fejezte ki teljes elismerését és a szolgálat nevében köszönetét; különösen kiemelte, hogy minden egyes parancsnok nem csak hogy feladatát és kötelességét kitünően ismeri, de azt szorgalommal párosulva minden egyes csapatjánál a kiképzetetés körül a magas Trón és a haza javára minden alkalommal bebizonyítani törekedik. A felügyelő ur a szemle vizsgálat folytatása végett vasárnap este Kecskemétre elutazott. Ezzel az 1884 évi első ujjencz pótlová idomítás a huszárságnál bevégeződött a szolgálatnak eleget tett le-

gényesség szabadságotat és a keretekhez vissza nem tartott pótlovak egy része, — vállalkozóknak lett tartásra kiadva, május 1-én pedig megkezdődik a 2-ik ujjencz sorványa és a most bevásárolt pótlovak idomításának időszaka. Együttal megemlítjük hogy a tegnapi reggeli vonattal városunkba érkezett Gyertyán Béla altábornagy 1-ső honvéd kerületi parancsnok segéd tisztje kíséretében az itt összpontosított honvéd gyalogság felett szemlét tartott. — **Hova küldjük fiainkat?** Már más kor is küldöttünk s most ismét egy újabb hazafiai örvendetes jelenségét, közölhetjük annak: hogy a haza szívében, a fővárosban, okszerien szervezve és most már újabb virágzásban lévő Ludovica-akadémiában, mint katonai felsőbb tanintézetben, a katonai tudományok — melyek közt a hadiszolgálat fő helyet foglal — a hadi segéd tudományokkal például, hadi történettel, hadi földrajzzal és az újabb élő nyelvekkel együtt, mily sikeresen taníttatnak, azok tudományos nevelése végett, akikből a hadsereg számára alkalmas tisztok válnak. Most vettük a hírt, hogy a Ludovica-akadémiának kitünő eredményvel végzett egyik növendéke, városunk szülötte, egyik régi és buzgó városi tisztviselőnek és tősgyökeres városi polgártársunknak Koszorus Lajos urnak fia Koszorus Ferenc, tiszthelyettesül lett, a helybeli 46-ik gyalog honvédszázalóhoz kinevezve. Intő példát kívántunk ezzel szolgálni arra, hogy polgártársaink alkalmas gyermekeiket ne idegenkedjenek a katonai pályára adni, de sőt igyekezzenek őket, minél többen, a Ludovica-akadémiába bejuttatni.

— **A közúti vasút közigazgatási bejárása** mint halljuk május hó 2-án lesz, ugy hogy ez ügy a jövő hó 5-én tartandó közigazgatási ülésen tárgyalható lesz. — **Nyári táncmulatság** rendezését tervezzi a debr. iparos kör, s ez ügyben május hó 3-án választmányi gyűlés tartatik. — **A Debreczeni-ermelléki vasút** építése ügyében ma délelőtt a városháza nagytermében felette látogatott értekezlet tartott Simonffy Imre kir. tanácsos polgármester elnöksége alatt. Az értekezlet egybehangzóan egyrészt az a körülmény szolgáltatott okot, hogy a Bihar megyei vicinális vasutak építésére nézve illetékes körökben a legelhatározott lépések tétettek, másrészt az hogy egy Debreczeni-díszégi vonal kiépítésére nézve városunk polgármesteréhez igen előnyös ajánlat adott be, melynek értelmében az építési vállalatnak a pályá építési költségeihez 2/3-od részrel, az érdekeltégek pedig 1/3-od részrel kellene hozzájárulni. Az ajánlat felolvasatván, élénk eszmecserére adott alkalmat; végre az érdekeltégek jelenlevő tagjai abban állapodtak meg, hogy egy bizottság küldendő ki, mely az építésre ajánkozó vállalkozókkal magát érintkezésbe lép, a vonat építésére vonatkozó költségeket együttesen és az érdekeltégek nézve lehető előnyösen állapítsa meg. Együttal feladata lenne ezen bizottságnak egy tervezetet kidolgozni a vállalkozókkal történt megalapodás alapján, hogy az érdekeltégek egyenként és összesen milyen hozzájárulási összeg terhelje. A határozat ilyen értelemben elnök által kimondatván a bizottságra következő tagok választattak: Simonffy Imre polgármester elnök; Fráter Imre társelnök; Dr. Királyi Ferenc titkár; Kovács Sándor tiszti ügyész; Balogh Mihály főmérnök; Kiss Albert orsz. képviselő; Steinberger Gyula birtokos; Kiss Gábor jegyző Nagylétáról. Mihelyt a bizottság munkálataival elkészül, az érdekeltégek újól össze fog hivatali azon czélból, hogy a további teendőkre nézve a szükséges intézkedéseket megtehesse. Ezzel az értekezlet véget ért.

— **„Aki nem tudott lemondani,“** ez lesz a czime Déri Gyula 3 kötetes regényének, melynek megjelenése a jövő hó végére várható, s melyről a napokban említést tettünk. Az előzetesi felhívást az „Első magyar egyesületi könyvnyomda“ becsátotta ki mint kiadó s a jöhírű könyvkiadó cég kezekedik a regény díszes kiállításáról. Előzetesi ára a közel 40 ivre terjedő 3 kötetnek 3 frt, mely összeg az „Első magyar egyesületi könyvnyomdához“ intézendő: Budapest Akademia u. 7. — A tehetséges író munkáját melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe.

— **Jutalmak kiosztása.** „Ünnepély a dabr. iparos ifjak körében“ czim alatt küldjük lapunk mai számában az iparos ifjuság kebelében vasárnap délután lefolyt szép ünnepély leírását. E helyen megemlítjük, hogy a következők lettek kitüntetve: Aranyérmert nyert Naszvády Mihály. Ezüstérmert nyertek: Berger József, Németh István, Riesz Károly, Boros Sándor, Ondracek János, Radeckzy László, Juhász István, Haraszi Lajos. Bronzérmert nyertek: Hagel J., Gerhes György Molnár Imre, Holler János, Papp Károly, Zeltner János, Gyekies Mihály, Vági Isidor. Állami jutalomban részesültek Csánky József 2 drb. arany, Balogh József 3 drb. arany, Salamon Elek 2 ezüst forint. Mindenkit kitüntetett zenekivív emlékműnyét is nyert.

— **Szintársulatok** mint pozsonyi levelezőnk írja folytonosan élénk pártolásban részesül; a színház csaknem minden este tele van, s a közönség a kitünő szereplőket a legmelegebb kitüntetésben részesíti, s a sajtó alig győzi dicséretével elhalmozni a szorgalmas igazgatót. — A szintársulat csak július kö-

zepeig marad Pozsonyban, akkor Nyiregyháza árára jön, utközben azonban Miskolcra on rendez, vagy 14 előadást, ha a Miskolc város tanácsa ezt engedélyezni fogja. — **„Debreczeni Ellenőr“** könyvnyomdájába egy jó házból való s jó iskolai bizonyítvánnyal ellátott fiu, tanulóul felvétetik. Értekezhetni eziránt a nyomdai művezetővel. — **Eladó szép virágok.** Azon szép fajta Fuxia virágok egy részét — melyekben a mult évi október hóban a város-háza kistanácsstermében rendezett gyümölcs kiállítás alkalmával gyönyörködtünk — kiállítás Búdy Kálmán ur eladásra bocsátja; hasonlóképp eladóvá tette a tarka, piros és sárga virágu Granátfáinak egy részét is. A kertészkedés ideje beállván, ezen igazán gyönyörű virágokat különösen ajánljuk a szép virágokkal foglalkozók figyelmébe. Az eladó virágok megtekinthetők és vásárolhatók csapó-utczán a gyógyszertár mellett 329. számú háznál. — **Tanuló kerestetik.** Egy jó házból való fiu tanulóul felvétetik Kerek Albert épület és butoraszatlos műhelyében morgó-utca 626 sz. alatt.

**Közgazdaság.**  
**Az 1884. évi debr. Sz. Györgynapi orsz. vásár árfolyamai.**  
(Folyt.)  
100 drb nyulbőr 32—34 frt. Ökör szarv 40—44 frt. Szaru hegy 5 frt. Gyékény nagy 100—160 frt. Gyékény kisebb 60—80 frt. 100 kiló buza 8.50—9 frt, Kétszeres 7.40—7.60 frt. Rozs 7.10—7.30 frt. Árpá 7—7.20 kr. Zab 7.10—7.30 kr. Tengeri 6.10—6.30 kr. Köles 7—7.20 kr. Köles kása 12.50—13 frt. Szalona 45—48 frt. Háj 49—62 frt. Juh túró 60 frt. Nyers fazygyu 36 frt. Kender kitészült 45—50 frt. Kender fészületlen 30—40 frt. Csepü 24—30 frt. Mont liszt 18 frt. Zsemle liszt l. rendü 16.60—17.40 kr. Sárga viasz 110—120 frt. Fosztatlan uj tol 130—170 frt. Fosztatlan ócska tol 90—100 frt. Pehely uj 232—356 frt. Pehely ócska 140—214 frt. Enyv 42—47 frt. Birka gyapju egyszer nyírott 42—44 frt. Magyar mosott 71.42—72 frt. Rongy fekete 6—7 frt. Rongy fehér 13 frt. Lószőr hosszú 110—160 frt. Lószőr hurta 60—91 frt. Virágolaj tisztítatlan 34—35 frt. Virágolaj tisztított 38—42 frt. Hamuszír 33—34 frt. Timsó 14 frt. Szóda angol fehér 8.50 kr. Szappan 30 kr. Repeze olaj tisztítatlan 35—35 frt. Repeze olaj tisztított 38—42 kr. Csapke keményítő finom 26 frt. Csapke keményítő közép 20 frt. Csapke keményítő közönséges 12 frt.  
(Folyt. köv)

**Legujabb.**  
(„Debreczeni Ellenőr“ eredeti táviratai.)  
Budapest ápril 29. A trónörökös-pár reggel egynevező nyolczkor ide érkezett, fél nyolczkor elutazott. A pályaudvarban a hivatalos fogadtatás mellőztetett. A képviselőházban a közlekedésügyi miniszter benyújtá sövényháza-szegedi ármentesítő társulat ügyeinek rendezéséről és marosludas beszerzezei helyi vasut engedélyezéséről szóló tjavaslatokat. Az ipar tjavaslat végleg elfogadtatott, ugy általánosságban, mint részletekben. Elfogadtattak továbbá a fegyházak építése s a Svájcczal a szegényjog kölcsönös biztosítására kötött szerződésről szóló tjavaslatok.

Felolvas szerkesztő és kiadó lapnaptájonos  
Vértési Arnold.  
Főmunkatárs: Karczag Vilmos.

**Nyilt-tér.**  
**Eladó szobabutorok.**  
Többrendbeli szobabutorok május hó 1-én d. u. 3 órakor, nyomtató-utca 772. szám alatt önkéntes árverés útján elfognak adatni; mire a t. venni szándékozók tisztelettel meghívattak.

**Csak két hétig tart még a VÉGKIÁRULÁSA a férfiruha-készletnek**  
Nagyvárad-utczán Miskolczi ház a Petőfi kávéház mellett.

### Árverési hirdetmény.

Melynél fogva Debreczen sz. kir. város tanácsa részéről közhírré tétetik, hogy a város tulajdonait képező összes szováthi majorsági földein, a vadászati törvényben meghatározott korlátok között, az 1884. évi augusztus 1-ső napjától bezárólag, az 1890-ik évi szeptember hó utolsó napjáig

gyakorolható vadászati jog, ugyancsak a folyó évi május hó 23-án d. e. 9 órakor a városház nagytermében tartandó nyilvános árverés útján legtöbbet ígérőnek haszonbérbe fog adatni, — az előleges feltételek közszemlére a városi számvévő hivatalra kitétvén, ott az árverelni kívánók által megtekinthetők.

Debreczen 1884. ápril. 21.

A városi tanács.

## SZABÓ LAJOS

DEBRECZENBEN, rózsatér.

ajánlja a nagyérdemű közönségnek tavaszi és nyári cikkekben nagy választású raktárát:

### DIVATOS RUHAKELMÉK.

Fekete és színes ternők, kasmirok, kendők.

### GYÁSZ CZIKKEK

Színes perkál, kreton és szatinok.

### KITÜNŐ SZABÁSÚ FÉRFI INGEK.

Vászonmellék, ágyterítők. Fekete selyem kelmék és kendők. Jó minőségű kőtő pamutok. Ruhadiszek, gombok, csipkék, szalagok.

### NAPERNYŐK és ESERNYŐK.

== **Jutányos szabott áruk.** ==

## SÓ S - BORSZESZ

### Bárvart Károlytól

vaiódi minőségben, eredeti áron kapható DEBRECZENBEN

### Csanak József kereskedésében

mint egyedüli főraktáramban.

Ezen, hatóságilag engedélyezett kitünő házi-szer, mely a szegedi orszá-  
gos kiállításon érem-éremmel, a székesfehérvári kiállításon ezüst-  
éremmel lett kitüntetve, különösen jó gyógyhatást eszközöl: rheuma,  
csusz, szaggatás, fagyás, fej-, fog-, és fül-fájdalmak  
is szemgyulladásnál, ezenkívül fogtisztító szerül is  
igen ajánlható, a mennyiben a fogak fényét elősegíti, a foghúst erősíti s a  
szájból minden kellemetlen szagot eltá-  
volít.



Utánzások meggátolása végett alább látható czímlapomat, mely minden egyes üvegre ragasztva van, a budapesti kereskedelmi kamaránál 100/1875. szám alatt mint védjegyet bekebeleztettem.

Tisztelettel

Bárvart Károly,

Budapest, IV. ker. Nagymező-utca.

E védjegyet különös figyelembevételre ajánlom.

A bécsi 1883. évi gyógyszerészeti kiállításon ezüst érmet nyert.

## A MOHAI ÁGNES FORRÁS

hazánk egyik legzsenávdusabb

### SAVANYUVIZE

kitünő szolgálatot tesz főleg az emésztési zavaroknál s a gyomornak az idegrendszer bántalmán alapuló bajaiban. Általában a víz mind azon kóroknál kiváló figyelmet érdemel, melyekben a szervi élet támogatása és az idegrendszer működésének felfokozása kívánatos.

Borral használva kiferjedi kedveltségnek örvend.

Fris töltésben

mindenkor kapható

## ÉDESKÜTYL

magyar kir. udvari ásványviz-szállítónál

BUDAPESTEN.

Ugyszintén minden gyógyszerárban, fűszerkereskedésben és vendéglőben.

**1.000.000**

Kempelen Imre fehérmegyei nagybirtokos tulajdonát képező mohai 'ÁGNES' savanyúvíz-forrás telepén 1883. november 15-én töltetett az

**egy millióodik palack Ágnes-viz**

mely annyiban képez nevezetesebb eseményt, amennyiben ezen eset Európában az első, mely alig három évi fennállása óta képes volt savanyúvízének ennyire élénk keresletet és közkeveltséget teremteni.

Raktár: Debreczenben: Csanak József, Geréhy Fülöp, Ricki József, Varga Lajos, André és Szabó uraknál.

341.  
1884. tk.

III.

## Árverési hirdetményi kivonat.

A H.-szoboszlói kir. járásbíróóság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a kir. kincstár mint végrehajthatóknak Csiszár Gábor és neje Sipos Rebeka végrehajtást szenvedő elleni 71 forint 49 krajczár tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a debreczeni kir. törvényszék a (h.-szoboszlói kir. járásbíróóság) területén levő h.-szoboszlón fekvő a h.-szoboszlói 4390 sz. tjkvben foglalt 3905/a brzi sz. szőlőre 120 frt 50 kr és 4845/c. l. r. sz. alatti 5 h. 7000 □ földre 1053 frt értékben vagyis az árverést 1173 frt 50 krban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1884. évi június hó 10-ik napján délelőtt 9 órakor a h.-szoboszlói kir. bíróság tkvi osztálya helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltásiáron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozóik, tartoznak az ingatlanok becsárának 10 %-át vagyis 12 frt 50 krt és 105 frt 30 kr készpénzben, vagy az 1881 LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldöttkezehez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt H.-Szoboszlón 1884. márcz. hó 1. napján.

A h.-szoboszlói kir. járásbíróóság mint telekkönyvi hatóság.

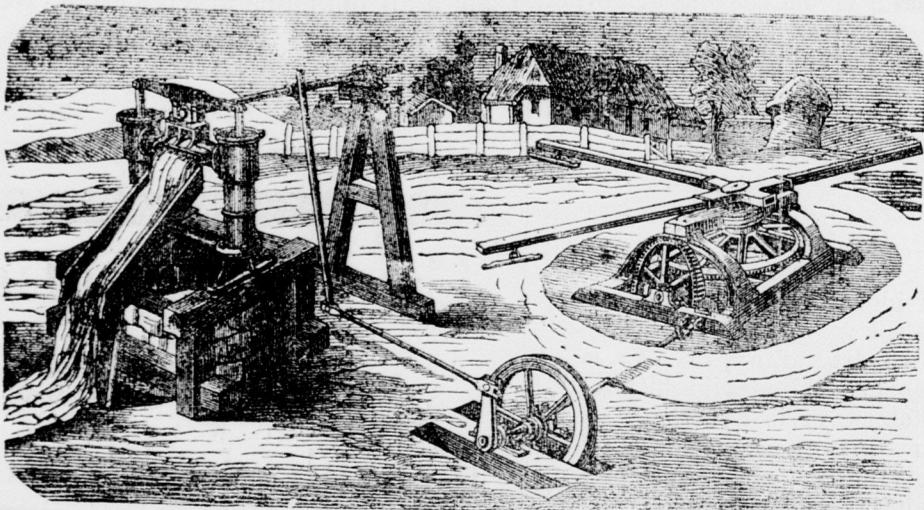
Nagy Károly,

kir. járásbíró.

Alapított 1858-ban.

## WALSER FERENCZ

első magyar gép- és tűzoltószerek gyára, harang és ércöntődéje.  
BUDAPESTEN ROTTENBILLER-UTCZA 66.



### kutakban és mindennemű szivattyukban.

Elvált teljes vízvezetékek berendezését városok, földbirtokosok és magánzók részéről, modern technikai alapú és kedvező feltételek mellett, ajánkozik

### KÖZ és MAGÁN-FÜRDŐK

felszerelésére

### szagmentes ürszekek

felállítására és minden vízművi munkálat gyors és pontos kivitelére.

Képes árlapok, és részletes költségtervezetek kívánatra díjmenten köldetnek.

### EGYETLEN BELFÖLDI SZIVATTYU GYÁR.

Debreczen, 1884. Nyomatott a „Debreczeni Ellenőr” közlönyében. Piac, SIMONFFY-ház.

(—) Ki-  
kortes zászló-  
lások, még  
jából általa-  
majd később  
rul a magya-  
egyéni tiszte-  
a hogy ez u-  
vatban van.  
fokán, ölmos-  
lás, bevették  
szer rendsze-  
dött ki a do-  
esett áldozat  
m a g a s a  
becsületét ig-  
rántani s be-  
markoláshoz  
letét szedik  
— az igaz

Azt his-  
tettek kötele-  
nek, azt nev-  
szent szabá-  
nemzet ezer-  
ügy cseleked-  
Hát ez  
mult között.  
kortesek egy-  
fejét, a jel-  
egyebet, csak  
Sokszor  
volna a korte-  
„lássatok aty-  
szereti a haz-  
gitására töre-  
mely oda vez-  
dunk egy so-  
melyen sokk-  
ni, hát jertek  
ha így beszél-  
ellen nem le-  
a mi fő- a r-  
tical ellenfel-  
gán életben

A „Debrec

Két kitünő

Irta:

A főpap  
mertette Ferd-  
nekelőtt Izab-  
ben a Kassa-  
rőköt illető-  
len évbe tám-  
hettem, mert  
rült, Hajdár p-  
Ferdinán-  
tudjuk ez-  
adása olt-  
alázadó-  
bár para-  
az adót be-  
nem ment-  
és moldv-  
tuk.

Frater  
Ferdinand el-  
a király töl-  
taldonak gy-  
titkár — Pes-  
Castaldo a t-  
nyába Ferdin-  
mintha bele-  
iba — ezt fé-  
ván octóber-  
déli vitéze-  
győzött Cast-  
Es Ferdinánd  
igért biborn-  
smind eszterg-  
séről megörve  
Frater  
de mert ezen